
Rangahau Aituā Huarere Taikaha Pūtoi Matua

Uiui mā te Tamaiti

Growing Up in New Zealand

University of Auckland Grafton Campus, Bldg 507.1115
28 Park Avenue, Grafton, Auckland 1023
PO Box 18288, Auckland 1743
Waea: 0508 476 946
Īmēra: contact@growingup.co.nz
www.growingup.co.nz

© Growing Up in New Zealand 2023

Ngā Kaupapa

1. KŌRERO WHAKATAKI	3
2. PĀNGA KI TE AO O IA RĀ	4
3. PĀNGA KI TE KURA ME NGĀ MAHI	5
4. PERI-TRAUMATIC DISTRESS INVENTORY ME TE WHARANGA	7
5. TE KŌRERORERO TAHİ KI TE HUNGA O TE TAKIWĀ NOHO	8
6. MANAWAROA	9
7. TŌ HAUORA O IA RĀ	9
8. PĀPŌURI	11
9. ANIPĀ	11
10. PTSD / KOHUKI	12
11. KI Ō WHAKAARO ME AHA TE PIRIMIA KI TE TAUTOKO I NGĀ TAIOHI KA PĀNGIA E TĒTAHI AITUĀ AO TŪROA, PĒRĀ I TE WAIPUKE, HURIPARI, RŪ RĀNEI?	12
12. HE AHA Ō TOHUTOHU KI ĒTAHI ATU TAIOHI KA PĀNGIA E TĒTAHI WAIPUKE, HURIPARI RĀNEI?	12

Tuhipoka Kaiuiui: Kua māhitī ngā raraunga tuakiri

ID **Tuakiri Kaiwhakauru (Tamaiti)**: _____ • _____

FN **Ingoa Tuatahi (Tamaiti)**: _____

LN **Ingoa Whānau (Tamaiti)**: _____

INTD **Rā Uiui**: _____ / _____ / _____

INTR **Ingoa o te Kaiuiui**: _____

CTRY **Whenua Noho o te Tamaiti**: _____

1. Kōrero Whakataki

Kia ora {NAME}, nau mai ki te uiui Maiki Huarere Taikaha a *Growing Up in New Zealand*. Ka nui te hari ki te rongo kōrero mai i a koe!

Kua tonoa te rangahau *Growing Up in New Zealand* ki te āwhina i te kāwanatanga kia mārama ai rātau i pēhea te pā o ngā waipuke me te huripari ki Aotearoa i te tīmatanga o te tau 2023 ki te hunga taiohi me ū rātau whānau, ā, kei te pēhea koe ināianei.

Ahakoa kāore he waipuke, he horo rānei i tō whare, kei te hiahia tonu mātau kia whakautua e koe ēnei pātai. Ko te tikanga kāore e neke atu i te 15 meneti mō te whakautu.

Ka tuarihia ngā mōhiohio mai i tēnei kaupapa ki ngā kaiwhakatau tikanga kia rongohia ai ngā reo o te hunga taiohi me ū rātau whānau i roto i ngā mahi whakarauora me te whakarite mahere anamata. Ka whakamahia e mātau aua hātepe kohinga raraunga me te whakaherenga hoki mō tēnei rangahau i whakamahia e mātau i roto i ērā atu mahi kohinga raraunga.

He uiui poto tā mātau mō ngā waipuke me ngā huripari i Aotearoa i te Hānuere me te Pēpuere i tēnei tau (2023). Kei te whakaaroaro mātau mō te āhua o te wheako o tēnei huarere taikaha mōu, ā, kei te pēhea koe ināianei.

Ka pātai te uiui ki a koe mō te āhua o te pānga o te waipuke me te huripari ki tō ao me ū mahi o ia rā. Kātahi ka pātaihia koe mō ū kare-ā-roto me tō wairua i taua wā me nāianei, ū whanaungatanga me tō whānau me ū hoa, te takiwā noho me te kura.

Ko ngā mōhiohio ka tukuna mai e koe ka noho tapu, ā, ka arotakengia, ka tātarihia anake i te wāhanga tātari raraunga, arā, kāore e taea e mātau te whaiwhai ake me koe mēnā ka tukuna e koe ngā mōhiohio mō ngā tohumate mō te pāpouri, anipā, kohuki taumuri i roto i te uiui. Mēnā kei te māharahara koe, kei te pōuri rānei mō tētahi mea i muri i te whakautu i ēnei pātai me kōrero atu ki tō whānau. Ka kitea anō e koe he āwhina i ngā ratonga tautoko e rārangī ana i te mutunga o tēnei uiui me tā mātau paetukutuku www.growingup.co.nz, mā te waea rānei ki 0508 476 946/patowaea ki 8071.

Ētahi āwhina mō te uiui:

1. Kaua e māharahara mō ia pātai - ko tō whakautu te mea pai rawa i te nuinga o te wā.
2. Tē taea e koe te whakamahi te pātene hoki ina neke atu koe ki tētahi whārangī hou. Mēnā ko koe anake kei te mahi, ā, ka hē koe, ka taea e koe te tuku karere mai ka whakaatu mai i te pātai e hiahia ana koe kia huria te whakautu me te pūtake. Ka taea te huri te whakautu ā muri ake - ka āhei koe ki te mahi haere tonu i te uiui!
3. Kāore pea e hāngai ētahi o ngā pātai ki a koe, ki tō ao rānei engari kia maumahara e uia ana ngā pātai ki ngā taiohi tokomaha rerekē i roto i te rangahau - me whakautu ki tērā e taea ana.
4. Kia maumahara he MATATAPU ū whakautu katoa, ā, e kore te tangata e mōhio ki ū kōrero.
5. Mēnā ka raru koe i tētahi pātai, kāore rānei koe i te mōhio me pēhea te whakautu i tētahi mea, me waea mai ki 0508 GROWING UP (0508 476 946), īmēra mai rānei ki contact@growingup.co.nz, patowaea rānei ki 8071 ahakoa te rā i te wiki i waenga i te 9 karaka i te ata me te 9 karaka i te pō, mā mātau koe e āwhina.

Tēnā koe mō te whai wāhi mai ki tēnei rangahau whakamīharo

Whakaaetanga:

1.1 Kei te pai ki a koe te whakauru mai ki tēnei rangahau Growing Up in New Zealand hira? Ka āhei koe ki te kī kāo mēnā kāore koe i te hiahia whakauru mai. Kāore he raruraru!

(Kōwhiria kia kotahi anake)

CONSENT1_y13EWC

- 1. Āe
- 0. Kāo → Haere ki te MUTUNGA O NGĀ PĀTAI me Te katinga me te hono mōhiohio

2. Pānga ki te ao o ia rā

He pātai ā mātau mō ngā huringa i pā mai pea ki tō ao nā ngā waipuke, huripari rānei i tēnei tau.

2.1 I pā kinotia koe e ngā waipuke, huripari rānei i te Hānuere me te Pepuere i tēnei tau?

(Kōwhiria kia kotahi anake)

AFFECT_y13EWC

- 1. Āe
- 2. Kāo, engari anō tētahi e mōhio ana ahau
- 0. Kāo

Me kōrero mai i pēhea te kaha o te pānga o ēnei e whai ake ki a koe...

(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangī)	Ingoa taurangi	0. Kore rawa	1. Paku nei	2. He nui tonu	99. Kāore i te mōhio
2.2 I tūkinohia tōku whare, i waipukehia rānei i ngā waipuke, huripari rānei	IMPEVRY1_y13EWC	O	O	O	O
2.3 I tūkinohia tōku takiwā noho, i waipukehia rānei i ngā waipuke, huripari rānei	IMPEVRY2_y13EWC	O	O	O	O
2.4 I tūkinohia, i riro rānei ōku kākahu, rawa rānei (hei tauira, ngā pukapuka, ngā tāhiko, taonga tākarō) i roto i ngā waipuke, huripari rānei	IMPEVRY3_y13EWC	O	O	O	O

2.5 I ngaro t/aku mōkai, i whakarere a rānei i roto i ngā waipuke, huripari rānei
(Kōwhiria kia kotahi anake) *IMPEVRY4_y13EW*

- 1 Āe
- 0 Kāo
- 2 Kāore aku mōkai

2.6 I ngā rā i muri tonu mai i ngā waipuke me te huripari, i whakamātau koe ki te whakapā atu ki tō (kanohi ki te kanohi, waea, ipurangi rānei) whānau kāore i noho i tō taha (hei tauira, ngā mātua, tuākana/teina, kuia/koroua, matua kēkē, whanaunga, ērā mea) engari kāore i taea e koe?
(Kōwhiria kia kotahi anake) *IMPCONT1_y13EW*

- 1 Āe
- 0 Kāo

2.7 I ngā rā i muri tonu mai i ngā waipuke me te huripari, i whakamātau koe ki te whakapā atu ki ō (kanohi ki te kanohi, waea, ipurangi rānei) hoa engari kāore i taea e koe?
(Kōwhiria kia kotahi anake) *IMPCONT2_y13EW*

- 1 Āe
- 0 Kāo

3. Pānga ki te kura me ngā mahi

3.1 I tīmata koe i tētahi kura hou i te tīmatanga o tēnei tau (i mua o ngā waipuke/huripari)?
(Kōwhiria kia kotahi anake) *IMPSCHL1_y13EW*

- 1 Āe
- 0 Kāo

3.2 I tōmuri tō tīmata i te kura i te wāhangā tuatahi nā ngā waipuke, huripari rānei?
(Kōwhiria kia kotahi anake) *IMPSCHL2_y13EW*

- 1 Āe
- 0 Kāo

3.3 I mate koe ki te neke ki kura kē / te neke i ngā whare o te kura rānei nā ngā waipuke, huripari rānei?
(Kōwhiria kia kotahi anake) *IMPSCHL3_y13EW*

- 1 Āe
- 0 Kāo

3.4 I whakatā koe mai i te kura nā ngā waipuke, huripari rānei?
(Kōwhiria kia kotahi anake) *IMPSCHL4_y13EW*

- 1 Āe
- 0 Kāo (Haere ki 3.6)

3.5 E hia te roa i whakatā koe mai i te kura nā ngā waipuke, huripari rānei?
(Kōwhiria kia kotahi anake)

IMPSCHL5_y13EWC

- 1 Iti iho atu i te 1 rā
- 2 1-3 rā
- 3 4-5 rā
- 4 Neke atu i te kotahi wiki
- 99 Kāore ahau i te mōhio

He pēhea te nui o te whakararuhia o ngā mahi, kua whakamutua rānei i te wāhanga 1 nā ngā waipuke, te huripari rānei?

<i>(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangi)</i>	Ingoa taurangi	0. Kore rawa	1. Paku nei	2. He nui tonu	95. Kāore i te hāngai
3.6 Mahi kāinga	<i>IMPSCHL6_y13EWC</i>	O	O	O	O
3.7 Ngā mahi kura (hei tauira, kanikani me te whakaari, hākinakina, toi me te hangarau, puoro, kapa haka, ērā mea.)	<i>IMPSCHL7_y13EWC</i>	O	O	O	O
3.8 Ngā mahi whakawhanaunga (hei tauira, te tākaro hākinakina, te haere ki te paehokohoko, te marae, te whare karakia/kōrana, ngā mahi ahurea, hapori rānei, ērā mea)	<i>IMPSCHL8_y13EWC</i>	O	O	O	O
3.9 Ngā kēmu tuihono, whakawhitihiti kōrero rānei	<i>IMPSCHL9_y13EWC</i>	O	O	O	O
3.10 Te kite i ngā hoa	<i>IMPSCHL10_y13EWC</i>	O	O	O	O
3.11 Te kite i ngā whānau	<i>IMPSCHL11_y13EWC</i>	O	O	O	O

3.12 I whakararu ngā waipuke, te huripari rānei i tō kaha ki te haere atu, te hoki mai rānei mā runga tūnuku tūmatanui (hei tauira, pahi, tereina)?

(Kōwhiria kia kotahi anake)

IMPSCHL12_y13EWC

- 1 Āe
- 0 Kāo
- 95 Kāore i te hāngai

3.13 I whakararu ngā waipuke, te huripari rānei i tō kaha ki te haere atu, te hoki mai rānei mā runga motokā, tētahi atu rānei (hāunga te ikiiki tūmatanui)?

(Kōwhiria kia kotahi anake)

IMPSCHL13_y13EWC

- 1 Āe
- 0 Kāo
- 95 Kāore i te hāngai

4. Peri-traumatic Distress inventory me te wharanga

I pā mai tētahi o ēnei i te wā, i muri tonu mai rānei i ngā waipuke, te huripari rānei?

<i>(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangī)</i>	Ingoa taurangi	0. Kore rawa	1. Paku nei te tika	2. Āhua tika	3. Tino tika	4. Tino tika rawa
4.1 Kāore i taea e au he paku aha	<i>PTSII1_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.2 I pā mai te pōuri me te auhi	<i>PTSII2_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.3 I hōhā ahau, i riri rānei nā te kore e taea te aha	<i>PTSII3_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.4 I te noho mataku ahau	<i>PTSII4_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.5 I uru mai te kaniawhea kāore i nui ake te whakapau kaha	<i>PTSII5_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.6 I whakamā ahau i ōku urupare kare-ā-roto	<i>PTSII6_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.7 I māharahara ahau mō te haumaru o ētahi atu	<i>PTSII7_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.8 I rongo ahau i te hiahia kia wehe te ao mārama i ahau	<i>PTSII8_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.9 I uaua te pupuri i te tiko me te mimi	<i>PTSII9_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.10 I poutuki ahau i ngā āhuatanga i pā	<i>PTSII10_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.11 I urupare ā-tinana ahau pērā i te werawera, te wiriwiri me te pātukituki o te manawa	<i>PTSII11_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.12 I uru mai te whakaaro ka tīrehe ahau	<i>PTSII12_y13EWC</i>	○	○	○	○	○
4.13 I uru mai te whakaaro ka mate pea ahau	<i>PTSII13_y13EWC</i>	○	○	○	○	○

4.14 I whara koe i te wā, i muri tonu mai rānei i ngā waipuke, huripari rānei?

(Kōwhiria kia kotahi anake)

/INJR1_y13EWC

- 1 Āe, he wharanga paku noa kāore i hiahia te kite rata
- 2 Āe, i tirotirohia e te rata engari kāore ahau i mate ki te uru ki te hōhipera
- 3 Āe, i whakamaimoatia te wharanga i rō hōhipera
- 0 Kāo

5. Te Kōrerorero Tahi ki te Hunga o te Takiwā Noho

Ko ngā pātai e whai ake mō tō takiwā noho noa (ngā takiwā noho rānei mēnā he nui atu i te kotahi ō whare) i mua i ngā waipuke, te huripari rānei?

Kōrero mai e hia te kaha o tō whakaae, whakahē rānei ki ngā tauākī e whai ake

<i>(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangī)</i>	Ingoa taurangi	1. Tino whakahē	2. Whakahē	3. Kāore i te whakahē, whakaae rānei	4. Whakaae	5. Tino whakaae
5.1 Ka pōuri ahau mēnā ka mate ahau ki te neke atu i ngā tāngata o tōku takiwā noho	<i>NENG1_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.2 He nui ngā kaupapa pātahi me ngā tāngata o tōku takiwā noho	<i>NENG2_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.3 He pai ōku kiritata ki ahau	<i>NENG3_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.4 He pai ki ahau te noho tahi ki te wāhi e noho ana ahau	<i>NENG4_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.5 He tino hoa ahau ki ētahi tāngata o te takiwā noho	<i>NENG5_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.6 Kāore ōku tino kaupapa me ngā tāngata i roto i tēnei takiwā noho	<i>NENG6_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.7 He haumaru te hīkoi i te takiwā noho i te pō	<i>NENG7_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.8 He haumaru ki ahau te hīkoi me te tākarō i te takiwā noho me te kore pakeke i te awatea	<i>NENG8_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.9 Ka whakawhirinaki ahau ki ōku kiritata ki te tiaki i tō mātau whare	<i>NENG12_y13EWC</i>	O	O	O	O	O
5.10 Mēnā ka mutu taku noho i konei, kāore he tangata o konei e tino mōhio	<i>NENG13_y13EWC</i>	O	O	O	O	O

6. Manawaroa

He pēhea te tika o ēnei tauākī e whai ake ki a koe?

Mō ia mea, me pāwhiri i te porohita i raro e tino whakaatu ana i te nui o tō whakaae ki ngā tauākī e whai ake, e hāngai ana ki a koe i te marama kua hipa. Mēnā kāore anō kia pā mai tētahi āhuatanga ake i nā tata nei, me whakautu noa ki tāu e whakaaro ana.

(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangī)	Ingoa taurangi	0. Kāore i te tika	1. Tino iti noa te tika	2. Tika i ētahi wā	3. Tika i te nuinga o te wā	4. Tata i te tika i ngā wā katoa
6.1 Ka taea e au te urutau ina pā mai he rerekētanga	<i>RES14_y13EWC</i>	☐	☐	☐	☐	☐
6.2 Ka ora mai ahau i muri i tētahi māuiui, wharanga, ētahi atu uauatanga rānei	<i>RES15_y13EWC</i>	☐	☐	☐	☐	☐

7. Tō hauora o ia rā

Ko ēnei pātai e whai ake mō tō hauora me tō oranga noa ināianei.

7.1 Ki ō whakaaro, e pēhea ana ki a koe tō hauora?

(Kōwhiria kia kotahi anake)

QOL11_y13EWC

- 1. Tino Rawe
- 2. Tino Pai
- 3. Pai
- 4. Āhua pai
- 5. Koretake

Kei te pēhea koe? Kei te pēhea tō āhua? Kei te hiahia mātau i te whakautu tuatahi ka toko ake ki ō whakaaro.

Ka whakaaro mō te wiki kua hip...

<i>(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangī)</i>	Ingoa taurangi	0. Kore rawa	1. He paku noa	2. He āhua iti	3. Tino	4. He nui rawa atu
7.2 I pakari, i ora tō āhua?	QOL1_y13EWC	O	O	O	O	O
7.3 I pai koe i te kura?	QOL9_y13EWC	O	O	O	O	O
7.4 I kaha koe ki te aro?	QOL10_y13EWC	O	O	O	O	O
7.5 I rongo koe i te hōriri?	QOL2_y13EWC	O	O	O	O	O
7.6 I pā mai te pōuri ki a koe?	QOL3_y13EWC	O	O	O	O	O
7.7 I pā mai te mokemoke ki a koe?	QOL4_y13EWC	O	O	O	O	O
7.8 I tino whai wā anō koe mōu ake?	QOL5_y13EWC	O	O	O	O	O
7.9 I taea anō e koe te mahi ngā mahi e hiahiatia ana e koe i te wā e wātea ana koe?	QOL6_y13EWC	O	O	O	O	O
7.10 I tika te manaaki a ō mātua i a koe?	QOL7_y13EWC	O	O	O	O	O
7.11 I pārekareka anō koe i te taha o ū hoa?	QOL8_y13EWC	O	O	O	O	O

I ngā wiki e 4 kua hip, e hia te wā ki a koe...

<i>(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangī)</i>	Ingoa taurangi	0. Karekau	1. I ngā wā iti noa	2. Ētahi wā	3. Āhua nui tonu te wā	4. I te nuinga o te wā	5. Te katoa o te wā
7.12 he uaua te moe?	SLP13_1_y13EWC	O	O	O	O	O	O
7.13 he auau te oho ake i te pō?	SLP13_2_y13EWC	O	O	O	O	O	O
7.14 he moata rawa te oho ake?	SLP13_3_y13EWC	O	O	O	O	O	O

8. Pāpōuri

Kei raro iho ko tētahi rārangi o tō āhua, ō mahi rānei pea. **Tēnā kōrero mai he pēhea te kaha o tēnei āhua i te wiki kua hipa.**

<i>(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangi)</i>	Ingoa taurangi	0. Kore Rawa	1. Paku Noa	2. Ētahi	3. He Nui
8.1 I te pōraru ahau i ngā mea kāore nei e whakapōraru i ahau	DS1_y13EWC	O	O	O	O
8.2 Kāore i taea e au te tino aro atu ki taku mahi	DS2_y13EWC	O	O	O	O
8.3 I te pōuri ahau, kāore i te hari	DS3_y13EWC	O	O	O	O
8.4 I te ngenge rawa ahau ki te mahi i ngā mahi	DS4_y13EWC	O	O	O	O
8.5 I roto i ahau te whakaaro ka pā mai tētahi mea pai	DS5_y13EWC	O	O	O	O
8.6 I te mataku ahau.	DS6_y13EWC	O	O	O	O
8.7 Kāore i tino pai taku moe	DS7_y13EWC	O	O	O	O
8.8 I te harikoa ahau.	DS8_y13EWC	O	O	O	O
8.9 I te mokemoke ahau, kāore ūku hoa	DS9_y13EWC	O	O	O	O
8.10 He uua te tīmata i ngā mahi	DS10_y13EWC	O	O	O	O

9. Anipā

I tēnei wāhanga ka pātaihia koe mō te ahua o ō whakaaro, ō kare-ā-roto, ō mahi rānei i nā tata nei. **Mō ia tuemi, me tīpako i te kōwhiringa e whakaatu ana i te nui o ngā wā e tika ana te tauākī ki a koe.** Kia maumahara, ehara i te mea kei te tika, kei te hē rānei ngā whakautu, me whakautu noa e pēhea ana tō āhua i nā tata nei.

I ngā rā e 7 kua hipa e hia ngā wā i te tika ēnei e whai ake...

<i>(Kōwhiria kia kotahi anake mō ia rārangi)</i>	Ingoa taurangi	0. Kore rawa	1. Tata korekore nei	2. I ētahi wā	3. Auau	4. Tata i ngā wā katoa
9.1 I te mataku ahau	PAS1_y13EWC	O	O	O	O	O
9.2 I te māharahara ahau mō ngā āhuatanga ka pā mai pea ki ahau	PAS2_y13EWC	O	O	O	O	O
9.3 I te māharahara ahau	PAS3_y13EWC	O	O	O	O	O
9.4 I uru mai te whakaaro ka pā mai tētahi mea kino ki ahau	PAS4_y13EWC	O	O	O	O	O
9.5 I te māharahara ahau i taku hokinga ki te moe i te pō	PAS5_y13EWC	O	O	O	O	O
9.6 I te āmaimai ahau	PAS6_y13EWC	O	O	O	O	O
9.7 I te māharahara ahau i te kāinga	PAS7_y13EWC	O	O	O	O	O
9.8 Ka tere mataku ahau	PAS8_y13EWC	O	O	O	O	O
9.9 I mataku ahau kei hē ahau	PAS9_y13EWC	O	O	O	O	O
9.10 I whakaaro ahau ki ngā mea whakamataku	PAS10_y13EWC	O	O	O	O	O

10. PTSD / Kohuki Taumuri

Kei raro iho ko ngā kōrero a ngā tāngata i muri mai i ngā āhuatanga ahotea. Me tohu i ia mea hei whakaatu i te nui o ngā wā e tika ana ēnei kōrero mōu **i roto i ngā rā e whitu kua hipa ina whakaaroaro ana mō te waipuke me te huripari**. Mēnā kāore i pā mai i roto i taua wā, tohua te pouaka 'kore rawa'.

<i>I roto i te 7 rā kua hipa (Kōwhiria kia kotahi mō ia haupae)</i>	Ingoa taurangi	0. Kore rawa	1. Tino iti rawa	2. I ētahi wā	3. Auau
10.1 Ka uru noa iho mai ki ō whakaaro ahakoa tō kore e hiahia?	<i>PTSD1_y13EWC</i>	O	O	O	O
10.2 Ka ngana koe ki te whakangaro atu i ō mahara?	<i>PTSD2_y13EWC</i>	O	O	O	O
10.3 Ka uru mai ngā kare-ā-roto kaha ki roto i a koe?	<i>PTSD3_y13EWC</i>	O	O	O	O
10.4 Ka karo koe i ngā whakamaharatanga (hei tauira, ngā wāhi, ngā āhuatanga rānei)?	<i>PTSD4_y13EWC</i>	O	O	O	O
10.5 Ka ngana koe kia kaua e kōrero mō tēnei?	<i>PTSD5_y13EWC</i>	O	O	O	O
10.6 Ka uru mai ngā kitenga mō tēnei ki ō whakaaro?	<i>PTSD6_y13EWC</i>	O	O	O	O
10.7 Ka whakaarohia e koe tēnei nā ētahi atu āhuatanga?	<i>PTSD7_y13EWC</i>	O	O	O	O
10.8 Ka ngana koe kia kaua e whakaaro mō tēnei?	<i>PTSD8_y13EWC</i>	O	O	O	O

11. Ki ō whakaaro me aha te Pirimia ki te tautoko i ngā taiohi ka pāngia e tētahi aituā ao tūroa, pērā i te waipuke, huripari, rū rānei?

Kōwhiria kia kotahi anake

ADV_PM_y13EWC, ADV_PMs_y13EWC

- 97. _____
- 94 Kāore he mea hei tāpiri

12. He aha ō tohutohu ki ētahi atu taiohi ka pāngia e tētahi waipuke, huripari rānei?

Kōwhiria kia kotahi

ADV_YP_y13EWC, ADV_YPs_y13EWC

- 97. _____
- 94 Kāore he mea hei tāpiri

Tauākī whakakapi

Mai i te rōpū katoa o *Growing Up in New Zealand*, tēnā rawa atu koe mō te tuku mai i ō wheako ki a mātau. He mea nui ki a mātau te whakawātea mai i a koe ki te mahi i tēnei.

Ka noho tapu ō mōhiohio, ā, kāore e whakamahia tō ingoa i roto i ngā otinga. Ka tuarihia e mātau ētahi o ngā kitenga mai i tēnei rangahau ki a koe me ētahi whānau pūtoi ina taea ana.

Mēnā kei te māharahara koe mō tētahi mea i muri i te whakautu i ēnei pātai me kōrero atu ki tō whānau, hoa rānei. Ka kitea anō e koe he āwhina i ngā ratonga tautoko e rārangī ana i raro me tā mātau paetukutuku www.growingup.co.nz, mā te waea rānei ki [0508 476 946/patowaea](#) ki 8071.

- [Youthline](#) – waea [0800 376 633](tel:0800376633), waea koreutu 234, īmēra talk@youthline.co.nz, whakamahia rānei te kōrerorero tuihono rānei.
- [Gumboot Friday](#) (tohuora koreutu), <https://1737.org.nz/>, waea, patowaea koreutu rānei ki 1737
- [SouthSeas Bubblegum](#) (whakahaere hauora Te Moananui-a-Kiwa i Te Tonga o Tāmaki Makaurau)

Kua Mutu te Uiui